

Compliance management bij de Van Vliet Groep

De borging van wet- en regelgeving is een onderdeel van de ISO 14001-norm. ISO 14001 vraagt van een organisatie dat het 'compliance' oftewel nakoming en borging van relevante wet- en regelgeving kan aantonen. Compliance management dus.

In deze best practice vertelt Patrick Morren, KAM-manager bij de Van Vliet Groep in Nieuwegein wat compliance management betekent voor een bedrijf als de Van Vliet Groep en hoe zij daar praktisch mee omgaan. Ook is een uitgebreid rekenvoorbeeld opgenomen van de methode risicobenadering die de Van Vliet Groep hanteert.

Van Vliet Groep

Part of Shanks Group

De Van Vliet Groep is een toonaangevende dienstverlener op het gebied van afval. Met modern materieel zamelen zij alle soorten afval in.

Laten we eens beginnen met wat compliance management oplevert.

Morren: “We hebben onze zaakjes op het gebied van wet- en regelgeving op orde. We weten zelf waar we aan moeten voldoen, daar hebben we geen auditor of toezichthouder voor nodig. Wij nemen als bedrijf onze eigen verantwoordelijkheid en zorgen dat wij in compliance en daarmee ‘in control’ zijn. Dit houdt een organisatie stuurbaar en voorkomt dat je achter de feiten aanloopt.”

Hoever ga je met alle eisen die volgen uit de wet- en regelgeving?

ISO 14001 bevat alle stappen om compliance te managen en aantoonbaar te maken. Morren: “Alle relevante wet- en regelgeving is in kaart gebracht. Vervolgens hebben wij een methode van risicobenadering toegepast om ervoor te zorgen dat we ons niet in de details zouden verliezen. Door risicobenadering identificeer je de belangrijkste risico's, waardoor je prioriteiten kunt stellen.”

“Blijf altijd alert op mogelijke risico's binnen je bedrijf.”

PATRICK MORREN

TIP van Patrick Morren

“Blijf altijd alert op mogelijke risico's binnen je bedrijf. Veel wet- en regelgeving is ontstaan als gevolg van incidenten. Wanneer je voldoet aan de wet- en regelgeving wil dit niet zeggen dat zo'n incident zich nooit zal voordoen. Daarnaast kunnen er incidenten plaatsvinden die niet in wet- en regelgeving zijn verankerd. Blijf je gezonde boerenverstand gebruiken en stel je altijd de vraag: Vind ik het acceptabel dat dit gebeurt of zou kunnen gebeuren?”

Risicobenadering? Hoe heeft Van Vliet dat praktisch aangepakt?

Morren: “Allereerst hebben wij onszelf verdiept in de verschillende activiteiten die wij ondernemen en de wet- en regelgeving die hierop van toepassing is. Hierbij hebben wij gekeken naar nationale en Europese wetgeving, daarop gebaseerde besluiten en regelingen, naar richtlijnen zoals de PGS 15, NEN-normen en uiteraard naar de voorschriften die in onze vergunningen staan. Met al deze informatie hebben we een softwarepakket ontwikkeld met daarin een uitgebreide database met alle relevante wet- en regelgeving voor ons bedrijf. Per activiteit hebben we het risico bepaald op basis van ‘kans’ en ‘gevolg’. Daarbij hebben wij een manier gevonden om ook de financiële aspecten mee te laten wegen. Zo hebben wij onze prioriteiten gesteld en beheersmaatregelen opgesteld.”

Succesfactoren

Over het succesvol maken van compliance management zegt Morren het volgende:

- “Maak compliance management onderdeel van je bedrijfsfilosofie. Als bedrijf moet je willen weten wat er gebeurt in je bedrijf en dat dat veilig gebeurt. Zorg daarnaast voor een goede borging in de organisatie en blijf in contact met het personeel.”
- “Kies een methode en pas die consequent toe.” In een informatieblad van SCCM over dit onderwerp staat een voorbeeld (zie tabel 6 infoblad productieorganisaties en bijlage NTA 8620).

Voorbeeld van de methode risicobenadering

Bijzonderheden identificatie en evaluatie van milieu- en arboaspecten bij Van Vliet Groep

STAP 1:

Identificatie van wet- en regelgeving en gevaren (voorbeeld kolommen 1-4 in tabel 1)

Van Vliet evalueert per activiteit alle risico's op het terrein van milieu en arbo. Voor elke activiteit wordt voor elk gevaar het volgende vastgelegd:

- de wettelijke voorschriften en artikelen daaruit die van toepassing zijn
- de eisen die volgen uit wet- en regelgeving (wat wordt er feitelijk in de wet gevraagd)
- de omschrijving van het gevaar

Alles wordt vastgelegd in een database. Bij van Vliet gaat het in totaal om zeven hoofdactiviteiten, die weer verder zijn onderverdeeld in subactiviteiten. Bij één activiteit kunnen meerdere gevaren aan de orde zijn. Deze zijn afzonderlijk uitgewerkt. Zo zijn er in totaal circa 200 risico's geïdentificeerd en in de database opgenomen.

Voor veel gevaren is er een relatie met wet- en regelgeving. Dit hoeft natuurlijk niet. Het is daarom belangrijk om ook los van de wet- en regelgeving te bekijken wat er voor gevaren kunnen zijn.

STAP 2:

Bepaling van risico op basis 'kans' en 'gevolg' (voorbeeld kolom 5-6 in tabel 2)

Een bedrijf kan zelf bepalen hoe de 'kans' en het 'gevolg' worden gedefinieerd. Van Vliet heeft een creatieve manier gevonden om daarbij ook de financiële aspecten mee te laten wegen. Zowel een potentieel financieel voordeel als een financieel nadeel speelt in deze methode een rol.

In de methode van Van Vliet wordt de kans bepaald door de som (FV+W) van de inschatting van:

- Financieel voordeel (FV)
- Waarschijnlijkheid (W)

De vraag bij het financieel voordeel is steeds of de waarschijnlijkheid risicoverhogend/ risiconutraal/ risicoverlagend is. Dit wordt gedaan op basis van de criteria en scores in tabel 1. Deze tabel wordt eenmalig vastgesteld en wordt gehanteerd voor het bepalen van alle risico's.

TABEL 1: SCORE KANS EN GEVOLG EN WEGING

SCORE		RISICOVERHOGEND	RISICONEUTRAAL	RISICOVERLAGEND
Kans	Financieel voordeel (FV)	Duidelijk primair financieel voordeel (substantieel >50%) hogere prijs of lagere kosten Wegingsfactor: 5	Bepert financieel voordeel (gering 50%) hogere prijs of lagere kosten Wegingsfactor: 3	Geen financieel voordeel Wegingsfactor: 1
	Waarschijnlijkheid (W)	Zeer waarschijnlijk, kan met enige regelmaat plaatsvinden Wegingsfactor: 5	Waarschijnlijk maar komt zelden voor Wegingsfactor: 3	Niet waarschijnlijk, maar mogelijk Wegingsfactor: 1
Gevolg	Schade (S)	Duidelijke of beperkte fysieke schade, (zware) ongevallen en overtreding van vergunning Wegingsfactor: 5	Geen fysieke schade, wel overtreding van de vergunning of wet- en regelgeving Wegingsfactor: 3	Geen schade, geen overtreding vergunning of wet- en regelgeving Wegingsfactor: 1
	Financieel nadeel (FN)	Hoge (>50%) extra kosten als gevolg van afwijking Wegingsfactor: 2	Beperkte (<50%) extra kosten Wegingsfactor: 1	Geen extra kosten Wegingsfactor: 0

Het managementteam van Van Vliet bepaalt voor elke activiteit en gevaar of de 'kans' en het 'gevolg' risicoverhogend of risicoverlagend is. Op basis van de wegingsfactor kan dan worden berekend wat het risicogetal is. Dit is een subjectieve inschatting. De discussie binnen het managementteam over deze inschatting is juist waardevol omdat dan weer nieuwe invalshoeken naar voren komen die niet eerder werden benoemd. →

→
Tabel 2 bevat een voorbeeld van de inschatting van de wegingsfactoren. In tabel 3 is te zien hoe het risicogetal wordt berekend.

TABEL 2: RISICOBENADERING OPSLAG GEVAARLIJKE STOFFEN

ACTIVITEIT	WETTELIJKE VOORSCHRIFTEN	WETTELIJKE EISEN	GEVAAR	KANS (Financieel Voordeel + Waarschijnlijkheid)	GEVOLG (Schade + Financieel Nadeel)
Opslag gevaarlijke afvalstoffen	4.8.4 Wm vergunning/H3 (art. 3.12.1) PGS 15	gevaarlijke stoffen die met elkaar gevaarlijke reacties kunnen aangaan, moeten gescheiden van elkaar worden opgeslagen.	Stoffen zijn niet gescheiden opgeslagen terwijl dit volgens PGS 15 wel is vereist	Fin. voordeel (5) waarschijnlijkheid (3)	Schade (5) Fin. nadeel (2)

De formule voor het waarderen van het risico is: $(FV+W) \times (S+FN)$

Het resultaat van de methode risicobenadering voor de gezamenlijke opslag van afvalstoffen is weergegeven in tabel 3.

TABEL 3: BEREKENING KANS EN EFFECT VOOR OPSLAG GEVAARLIJKE STOFFEN

KANS	GEVOLG	FV	W	S	FN	R		
Gezamenlijke opslag van afvalstoffen die conform PGS 15 gescheiden gehouden moeten worden	Overtreding vergunning chemische reactie van stoffen als deze bij elkaar komen (mogelijk brand)	5	3	8	5	2	7	56

STAP 3:

Bepaling aanvaardbaarheid van het risico
Om te bepalen of een risico aanvaardbaar is, gebruikt Van Vliet een risicomatrix, zie tabel 4. Een organisatie bepaalt zelf de grenzen voor wat betreft de aanvaardbaarheid van een risico. Risico's in de categorie groen zijn een laag risico, in de categorie geel een midden risico en in de categorie rood een hoog risico. Voor de risico's in de categorie midden en hoog dienen beheersmaatregelen genomen te worden zodat het risico verlaagd kan worden naar een aanvaardbaar risico. Een aanvaardbaar risiconiveau is risico laag of een risico midden in combinatie effectieve beheersmaatregelen.

Het risico uit het voorbeeld in tabel 2 heeft een risicogetal van 56. Dit betekent dus dat dit risico in de rode categorie (zie tabel 4) zit en dat beheersmaatregelen direct noodzakelijk zijn.

TABEL 4: RISICOMATRIX

		KANS				
		2	4	6	8	10
GEVOLG	1	2	4	6	8	10
	2	4	8	12	16	20
	3	6	12	18	24	30
	4	8	16	24	32	40
	5	10	20	30	40	50
	6	12	24	36	48	60
	7	14	28	42	56	70

STAP 4:

Bepaling van maatregelen om risicogetal te verlagen
Door het nemen van preventieve en/of repressieve beheersmaatregelen kan de kans en/of het gevolg worden verlaagd. Op basis van de gedefinieerde maatregelen wordt dan opnieuw een risicogetal bepaald.

Het risico voor het voorbeeld uit tabel 2 kan sterk worden teruggebracht door het nemen van preventieve en repressieve maatregelen. In tabel 5 is te zien dat het risicogetal door het nemen van preventieve maatregelen is gereduceerd van 56 naar 24.

TABEL 5: OVERZICHT BEHEERSMAATREGELEN

BEHEERSMAATREGELEN PREVENTIEF	BEHEERSMAATREGELEN REPRESSIEF	RISICO
		REST RISICO
instructie en opleiding personeel controle voorraad procedure en instructie behandeling en opslag GA P2.2.1 werkplekinspecties (WPI)	direct verhelpen	56
	detectie en brandblusinstallatie	3+3= 6
	functioneringsgesprekken sanctiebeleid	3+1= 4 24

Wanneer het niet lukt om een risico in de categorie rood door beheersmaatregelen in de categorie geel te krijgen heeft dit als consequentie dat een activiteit moet worden gestopt.